

WIADOMOŚCI NORMALIZACYJNE

Opracowania krajowe

Ośrodek Normalizacyjny MERA-PIAP w I kwartale 1981 r. przekazał do PKNMiJ, do ustanowienia, następujące projekty Polskich Norm:

- PN-81/M-53854 *Termometry elektryczne. Charakterystyki termometryczne termoelementów*
PN-81/M-42054 *Automatyka i pomiary przemysłowe. Pneumatyczne stacyjki operacyjne i zadające. Wymagania i badania*
PN-81/M-42052 *Automatyka i pomiary przemysłowe. Pneumatyczne przyrządy do prostych operacji matematycznych. Wymagania i badania*

Norma PN-81/M-53854 zredagowana została w formie arkuszowej, składa się z 8 arkuszy. Arkusz 00 zawiera podział i oznaczenie termoelementów będących przedmiotem następnych arkuszy oraz wykaz arkuszy. Każdy z arkuszy 01 do 07 stanowi niezależną całość dotyczącą jednego rodzaju termoelementów. Charakterystyki termometryczne termoelementów podane w PN są zgodne z Publikacją 584-1 IEC *Thermocouples. Reference tables* oraz normą RWPG 1059-78 *Metrologia. Termometry termoelektryczne w roboczej formie. Wymagania i badania*.

Normy PN-81/M-42052 i PN-81/M-42054 stanowią znowelizowane wersje norm ustanowionych w 1976 roku. Nowelizacja miała na celu doprowadzenie tych norm do zgodności z normą podstawową PN-80/M-42020 oraz uściślenie opisów metod badań poszczególnych parametrów pneumatycznych stacyjek i bloków matematycznych.

W ostatnim okresie zostały wydane następujące normy, które ze względu na ogólny charakter mogą zainteresować również pracowników branży automatyki i pomiarów przemysłowych:

- PN-80/M-02138 *Tolerancje kształtu i położenia. Wartości*

Normę należy stosować w ogólnej budowie maszyn przy tolerowaniu kształtu i położenia elementów przedmiotów jednolitych. Zaleca się stosowanie normy również w przypadku zespołów. Norma zawiera ciąg podstawowy wartości tolerancji kształtu i położenia, tolerancje prostoliniowości, płaskości, okrągłości, walcowości, zarysu przekroju wzdłużnego powierzchni walcowej, równoległości, prostopadłości, nachylenia, bicia osiowego, współosiowości, współśrodkowości, symetrii przecinania się osi oraz bicia promieniowego. W informacjach dodatkowych omówiono zalecane zależności pomiędzy tolerancjami kształtu i położenia, a tolerancją wymiaru.

- PN-80/T-01026 *Obwody drukowane. Nazwy i określenia*

BN-80/3375-13 *Elementy półprzewodnikowe. System oznaczania typów*
Norma nie dotyczy diod i tyrystorów energetycznych oraz termistorów.

BN-80/3375-52 ark.00 i 01 *Mikroukłady scalone. Układy scalone cyfrowe*

Przedmiotem arkusza 00 są wymagania i badania wspólne dla całej grupy układów scalonych cyfrowych. Natomiast arkusz 01 zawiera szczegółowe wymagania dotyczące układów typu UCY 7400N, UCY 7410N, UCY 7420N i UCY 7430N.

W czasopiśmie NORMALIZACJA nr 10-11/1980 zamieszczono artykuł pt: *O zależnościach pomiędzy kryteriami kwalifikowania jakości wyrobów a normami państwowymi*, napisany przez pracowników Centralnego Biura Jakości Wyrobów. Celem artykułu jest scharakteryzowanie kryteriów stanowiących podstawę kwalifikowania wyrobów do państwowych znaków jakości Q i I , a także znaku bezpieczeństwa B oraz do podstawowego (tzw. standardowego) poziomu jakości. Autorzy omawiają co powinny zawierać dokumenty będące *kryteriami kwalifikowania jakości wyrobów* oraz wymieniają źródła dające podstawę do opracowania kryteriów i oceny jakości wyrobów. Jednocześnie analizują korzyści i wady jakie wyniknęłyby z włączenia kryteriów jakości do systemu norm państwowych, a zatem zestawienia w jednym dokumencie kompletnych wymagań dla wszystkich poziomów jakości (standard I i Q). Pomimo tego, że z zestawienia korzyści i wad tego rozwiązania wynika, iż korzyści jest dwa razy więcej niż wad, Autorzy ze wnioskach stwierdzają, że wydaje się niecelowe wprowadzenie u nas tego rozwiązania. Potwierdzeniem słuszności tego wniosku jest fakt, że w NRD w latach sześćdziesiątych próbowano włączyć wymagania dotyczące znaków jakości do norm państwowych i tworzyć jeden dokument, jednak w późniejszym czasie zrezygnowano z tego kierunku działań. W państwach kapitalistycznych (np. Anglii, Francji, Szwecji) nie opracowuje się specjalnych kryteriów kwalifikowania jakości wyrobów, a stosowane tam znaki jakości są znakami zgodności z określonymi normami, ale w państwach socjalistycznych (np. ZSRR, NRD, CSRR) kryteria jakości są odrębnie opracowywanymi dokumentami.

Ponieważ problem opracowywania dokumentów będących kryteriami jakości wyrobów coraz częściej dotyczy również wyrobów branży automatyki przyrządów pomiarowych przemysłowych, celowym wydaje się zainteresowanie Czytelników omawianym artykułem oraz zachęcenie do podjęcia dyskusji nad najważniejszym zgraniem prac normalizacyjnych i kryteriów jakości dotyczących wyrobów naszej branży.

Współpraca międzynarodowa

W dniach od 16 do 20 czerwca 1980 r. obradowała w Warszawie XXIV Konferencja Europejskiej Organizacji Kierowania Jakością (EOQC). Organizatorem i gospodarzem Konferencji był Polski Komitet Normalizacji, Miar i Jakości. W obradach uczestniczyli przedstawiciele 25 krajów członkowskich EOQC oraz wielu krajów pozaeuropejskich m.in. USA, Japonii, Indii, Wenezueli. EOQC powstała w 1957 r. Polska jest jej członkiem od roku 1967. Zgodnie ze statutem, EOQC inicjuje i propaguje studia teoretyczne w dziedzinie kierowania jakością oraz praktyczne wykorzystanie ich wyników. Ciekawsze referaty z tej konferencji będą sukcesywnie publikowane w czasopiśmie NORMALIZACJA.

W dniach od 16 do 20 czerwca 1980 r. obradowała w Waszyngtonie VI Międzynarodowa Konferencja Metrologii Prawnej, naczelnym organem Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej (OIML). OIML działa na podstawie międzyrządowej Konwencji z 1955 r., której Polska jest sygnatariuszem. Polska była inicjatorem utworzenia OIML i bierze czynny udział w jej pracach. OIML opracowuje zalecenia i inne dokumenty międzynarodowe obejmujące podstawowe zagadnienia metrologiczne (jak terminologia, problematyka legalnych jednostek miar), szczegółowe wymagania dotyczące poszczególnych rodzajów narzędzi pomiarowych oraz dziedziny związane z ochroną środowiska i zdrowia ludz-

kiego oraz z bezpieczeństwem pracy. W obradach VI Konferencji Polskę reprezentowali: mgr inż. Tadeusz Podgórski, Wiceprezes PKNMiJ i Jerzy W. Szamotulski pracownik Zakładu Metrologicznego Termodynamiki PKNMiJ. Podsumowaniem Konferencji było m.in. usankcjonowanie 13 opracowań jako Międzynarodowe Zalecenia OIML.

Opracowała
mgr inż. Adela Kaczanowska